

*Vides
ministrija*

PUBLISKAIS GADA PĀRSKATS

2002

Saturs

Priekšvārds	3
1. Dabas aizsardzības pārvaldes juridiskais statuss un struktūra	4
2. Iestādes darbības rezultāti un to izvērtējums	5
3. Sabiedrisko attiecību veidošana un saikne ar sabiedrību	7
4. Finansējums un tā izlietojums 2002.gadā	8
5. Personāla izglītošana un kvalifikācijas paaugstināšana	9
6. Prognozes un plāni nākamajam gadam	10

Priekšvārds

2002. gads ir gads, kad tika dibināta Dabas aizsardzības pārvalde, lai nodrošinātu ar dabas aizsardzības saistīto normatīvo aktu efektīvu izpildi, kā arī lai veicinātu vienotas dabas aizsardzības un dabas resursu izmantošanas politikas realizāciju valstī. Jaunas institūcijas izveidošanas pamatā bija doma, ka tai jāpārņem daļa no VARAM funkcijām dabas aizsardzības jomā un ka tai būs jārealizē valsts dabas aizsardzības politika, kuru izstrādā VARAM, tādejādi atbilstoši citu valstu praksei institucionāli nošķirot lēmumu pieņemšanu no to izpildes.

Dabas aizsardzības pārvaldes galvenās funkcijas ir risināt praktiskos jautājumus sugu un biotopu aizsardzībā un saglabāšanā, organizēt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu, kā arī sugu un biotopu aizsardzības plānu izstrādi un veicināt to ieviešanu, sadarboties ar fiziskām un juridiskām personām dabas aizsardzības prasību izpildē un dabas apsaimniekošanas pasākumu realizēšanā, veikt Vašingtonas konvencijas par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām (CITES) uzraudzību, kā arī vēl citas funkcijas.

Iestādes izveidošana nebeidzas ar nolikuma apstiprināšanu, bet, lai varētu uzsākt praktisku darbību, ir nepieciešams garāks laika posms. 2002. gads bija Dabas aizsardzības pārvaldes juridiskās izveidošanas un praktiskās darbības uzsākšanas gads ar komandas veidošanu, telpu un darbavietu iekārtošanu un savstarpējo iepazīšanos. Lai arī darbību vairāku cilvēku sastāvā uzsākām tikai gada pēdējā ceturksnī, tomēr ir redzami jau vairāki rezultāti, par kuriem sīkāku informāciju sniedz publiskais pārskats: uzsākta dabas aizsardzības plānu izstrāde, izdoti bukleti par dabas vērtībām dažādās Latvijas vietās, uzsākts darbs, lai visas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju administrācijas varētu piedalīties vienotā standā izstādē *Baltour 2003*.

Rolands Auziņš

Dabas aizsardzības pārvaldes direktors

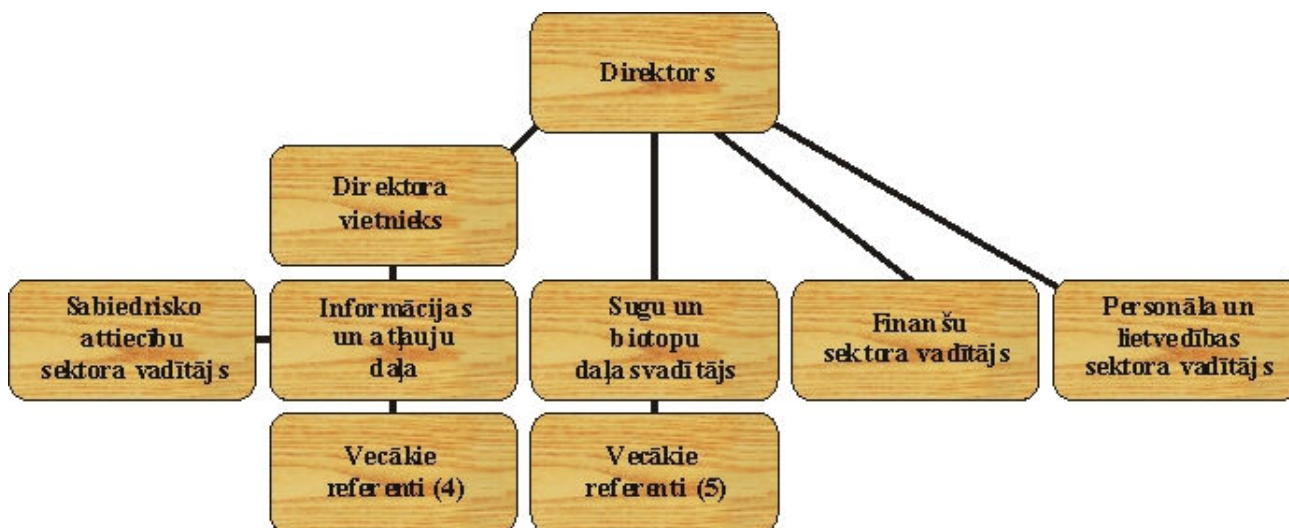
1. Dabas aizsardzības pārvaldes juridiskais statuss un struktūra

Dabas aizsardzības pārvalde (turpmāk – Pārvalde) ir Vides ministrijas (2002. gadā - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas) pakļautībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kas savas kompetences ietvaros īsteno ar dabas aizsardzību saistīto normatīvo aktu izpildi un nodrošina vienotas dabas aizsardzības un dabas resursu izmantošanas politikas realizēšanu.

Pārvalde tika izveidota 2002. gada 1. maijā ar 17.04.2002. MK rīkojumu Nr. 204 „Par Dabas aizsardzības pārvaldes izveidošanu”. Dabas aizsardzības pārvaldes nolikums apstiprināts 2002. gada 6. maijā. Dabas aizsardzības pārvaldes direktors ir pieņemts darbā ar 2002. gada 12. augustu.

Dabas aizsardzības pārvalde ir izveidota ar mērķi, lai nodrošinātu Latvijas dabas vērtību saglabāšanu, veicinātu sugu un biotopu aizsardzību, izveidotu optimālu aizsargājamo dabas teritoriju tīklu, kā arī realizētu Vašingtonas konvencijas uzraudzības institūcijas funkcijas.

1.attēls. Dabas aizsardzības pārvaldes struktūra

Informācijas un atļauju daļa izskata un sagatavo atļaujas Vašingtonas konvencijas aizsargāto dzīvnieku un augu ievēšanai un izvešanai no valsts, izsniedz nemedījamo sugu indivīdu iegūšanas atļaujas Latvijā; nodrošina gan kartogrāfiskā materiāla, gan informatīvā materiāla par īpaši aizsargājamām teritorijām pieejamību sabiedrībai.

Sabiedrisko attiecību sektors atbildīgs par Pārvaldes tēla popularizēšanu un sabiedrības dabas apziņas veidošanu.

Sugu un biotopu daļa, balstoties uz zinātniskās izpētes rezultātiem, organizē īpaši aizsargājamo sugu aizsardzības plānu un dabas aizsardzības plānu izstrādāšanu, kas ir pamats visu darbību veikšanai īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

2. Iestādes darbības rezultāti un to izvērtējums

Dabas aizsardzības pārvaldes pirmais publiskais pārskats ir īss un kodolīgs, jo 2002. gadā Pārvaldes galvenais uzdevums bija izveidoties kā institūcijai un apzināt savas darbības lauku kā jaunai iestādei, kas sāk pildīt iestādes nolikumā paredzētās funkcijas. Oktobrī – novembrī tika nodarbināti 10, bet līdz gada beigām jau 13 darbinieki.

Reizē ar iestādes veidošanās procesu Pārvalde izsludināja konkursu uz projektiem, kas saistīti ar īpaši aizsargājamo teritoriju apsaimniekošanu. Pieteikumi tika izvērtēti vadoties pēc vairākiem kritērijiem: kā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošana iekļauta dabas aizsardzības plānos; kā tiks veikta teritorijas apmeklētāju plūsmas regulēšana; kā informatīvo materiālu izdošana veicinās sabiedrības vides apziņas celšanu; projekta realizācijas laiks. Tika saņemti vairāk kā 30 projektu pieteikumi no pašvaldībām, sabiedriskajām organizācijām, valsts institūcijām un privātpersonām par informatīvo materiālu izdošanu, mazo infrastruktūras objektu būvi (laipas, zīmes, norādes, u.c.), veiktu teritorijas plānojumu vai apsaimniekošanas pasākumus īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (ĪADT).

Tā rezultātā tika atbalstīti šādi projekti:

- Ciriša ezera dabas takas izveidošana, informatīvo stendu izvietošana un bukleta izdošana par taku.
- Bukleta par īpaši aizsargājamām teritorijām – dabas liegumiem Alūksnes rajonā sagatavošana un izdošana.
- Divu dienu semināri par dabas aizsardzības plānu izstrādāšanu un dabas aizsardzības interešu sabalansēšanu ar mežu apsaimniekošanas interesēm.
- Kvalitatīva Gaiziņkalna dabas parka kartogrāfiskā materiāla sagatavošana, kas kalpo par pamatu Dabas aizsardzības plāna izstrādāšanai 2003. gadā.
- Dabas lieguma "Gudenieki" zemes iemērīšana un taksācija, lai uzsāktu pasākumu realizēšanu, kas iekļauti dabas aizsardzības plānā.
- Informatīvo stendu par Strantes – Ulmales dabas liegumu uzstādīšana Sakas pagastā.
- Bukletu par dabas takas "Zaņas līkloči" (Saldus rajonā) izdošana.
- Jāzepa Vuškāna informatīvās brošūras "Neparastais mežā" sagatavošana un izdošana.
- Bukleta ar karti "Zaļā Ziemeļkurzeme" izdošana.
- Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (ĪADT) stenda izveidošana starptautiskajam tūrisma gadatirgum *Baltour 2003* - dizaina izstrādāšana, ekspozīcijas izgatavošana, un kopēja bukleta izdošana par visām ĪADT, kurām ir savas administrācijas.
- Karto-shēmas "Līgatnes MAP" un bukleta "GNP aizsardzības un izmantošanas noteikumi" izdošana.
- Informatīvo zīmju izgatavošana un uzstādīšana Gaujas nacionālajā parkā, Pāvilostā, Teiču un Krustkalnu dabas rezervātos.
- Apsaimniekošanas pasākumu realizācija Randu pļavās.
- Infrastruktūras uzlabošana piekrastes apmeklētāju slodzes mazināšanai Pāvilostā.

- Ziemas un ūdens pētniecisko nodarbību programmas izstrādāšana un aprobācija Ķemeru nacionālajā parkā bērnu dabas skolai.
- Manuskripta „Sugu un biotopu aizsardzība mežā” atjaunošana.
- Vides ministrijas informatīvā kampaņa „Iesaki teritoriju”.
- Apvienotā semināra organizēšanā Eiropas padomes valstu Viseiropas ekoloģiskā tīkla (ECONET) Ekspertu komisijai un Emerald tīkla izveidošanas Ekspertu grupai 2002. gada oktobrī.

2002. gadā Dabas aizsardzības pārvalde uzsāka dabas aizsardzības plānu izstrādes uzraudzības grupu veidošanu, organizējot vai piedaloties jau iepriekš uzsāktā plānu sabiedriskajās apspriedēs, kas notika par Sātiņu dabas liegumu Saldus rajonā, Lielupes dabas liegumu Jelgavā, Ventas dabas liegumu Kuldīgā un Beberbeķu dabas parku Rīgas rajonā.

Pārvalde izsludinājusi cenu aptauju un noslēgusi līgumus par 9 dabas aizsardzības plānu izstrādāšanu dabas liegumiem „Gruzdovas meži”, „Korneti – Peļļi”, „Dēliņkalns”, „Milzkalns”, „Mazie kangari”, „Lielā Baltezera salas”, „Mežmuižas avoti”, dabas parkam ”Gaiziņkalns”, kā arī Garkalnes mežiem, kas ir perspektīvā *Natura 2000* vieta.

Saskaņā ar valsts investīciju programmas prioritātēm (sevišķi ES saistību/prasību izpildē), Pārvalde sagatavoja trīs investīciju projektus:

- 1) „Tūrisma infrastruktūras attīstība īpaši aizsargājamās dabas teritorijās”;
- 2) „Dabas aizsardzības infrastruktūras attīstība 2003-2006. g.”;
- 3) „Valsts zemju īpatsvara palielināšana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās”.

2002. gadā Pārvaldes darbinieki iesaistījās darba grupās, kas izstrādāja likumdošanas aktu: „Līdzvērtīgas zemes apmaiņas kārtība un zaudējumu apjoma noteikšana un atlīdzināšana zemju īpašniekiem aizsargājamās teritorijās”. Darba grupās Pārvaldes darbinieki aktīvi iesaistījās diskusijās par zemju maiņas procedūru, zemes gabalu novērtēšanas kritērijiem, zaudējumu novērtēšanas un atlīdzināšanas procedūru, jo Dabas aizsardzības pārvalde nākotnē būs atbildīga par šo aktivitāšu realizāciju.

Darbinieku profesionālā pieredze tika izmantota arī Bioloģiskās daudzveidības nacionālās programmas atjaunošanas darbā.

3. Sabiedrisko attiecību veidošana un saikne ar sabiedrību

Uzsākot darbību, Pārvaldes pirmais uzdevums bija iepazīstināt sabiedrību ar sevi kā jaunu institūciju: tās darbības virzieniem un galvenajiem uzdevumiem, tāpēc Dabas aizsardzības pārvaldes pārstāvji aktīvi piedalījās dažādos pasākumos informējot visus interesentus.

Augustā Tukuma rajona Vecupēs notika seminārs, kas tika veltīts īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanai. Tajā pirmo reizi Dabas aizsardzības pārvalde tika prezentēta Vides valsts inspekcijas, Valsts meža dienesta darbiniekiem un ĪADT administrācijām.

Novembrī un decembrī, piedaloties Bioloģiskās daudzveidības Nacionālās programmas atjaunošanas reģionālajos semināros Rēzeknē, Kuldīgā un Rīgā, tika stāstīts par plānotajām aktivitātēm dabas aizsardzības jomā un Pārvaldes lomu tajās.

Decembrī tika realizēta Dabas aizsardzības pārvaldes preses konference Reiterna namā, kur mediju pārstāvji iepazinās gan ar Pārvaldes darbiniekiem, gan iestādes darba uzdevumiem.

Gada beigās izdots buklets „Dabas aizsardzības pārvalde”, tika izplatīts visām pašvaldībām, kuru teritorijās atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

4. Finansējums un tā izlietojums 2002. gadā

Dabas aizsardzības pārvaldes budžeta līdzekļu izlietojums 2002. gadā ir apkopots divās tabulās (skatīt 1. un 2. tabulu).

Aktīvi un pasīvi (kopsavilkuma bilance latos)

1.tabula

Nr.p.k.		Gada sākumā	Gada beigās
1.	Aktīvi:	-	50 195
1.1.	Ilgtermiņa ieguldījumi	-	14 727
1.2.	Apgrozāmie līdzekļi	-	35 468
2.	Pasīvi:	-	50 195
2.1.	Pašu kapitāls	-	49 087
2.2.	Kreditori	-	1 108

Valsts pamatbudžeta līdzekļu izlietojums (latos)

2.tabula

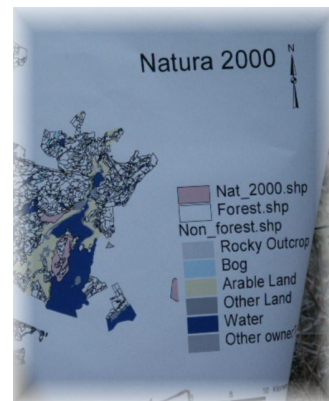
Nr. p.k.		Pārskata gadā	
		Apstiprināts likumā	Faktiskā izpilde
1.	Ieņēmumi (kopā)	156 000	156 000
1.1	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	156 000	156 000
2.	Izdevumi kopā	156 000	133 653
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	141 000	118 653
2.1.1.	Atalgojumi	33 264	16 413
2.1.2.	Pārējie kārtējie izdevumi	107 736	102 240
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	15 000	15 000
3.	Nodarbinātība		
3.1	Faktiskais nodarbināto skaits	13	12
3.2.	Vidējā darba alga	193	183

5. Personāla izglītošana un kvalifikācijas paaugstināšana

Dabas aizsardzības pārvaldes darbinieku profesionālo kvalifikāciju raksturo izglītības līmenis - 12 darbiniekiem ir augstākā izglītība, no tiem – 8 ir maģistra grāds.

Piedaloties starptautiskos semināros Pārvaldei ir bijusi iespēja padziļināt zināšanas par procesiem un problēmām, kas saistītas gan ar *Natura 2000* tīkla veidošanu Eiropā, gan par tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas augu un dzīvnieku sugām (Baltijas valstu seminārs Igaunijā par *Natura 2000* vietu kā meža teritoriju apsaimniekošanu; seminārs „*Particular Questions Regarding Site Selection for Natura 2000 Network*” (Viļņā); seminārs Tallinā „Konvencijas par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām (CITES) un ES likumu ieviešana Baltijas valstīs”.

Pārvaldes darbinieku apmācības un kvalifikācijas celšanā lielu ieguldījumu devis Dānijas valdības atbalstītais projekts „Bioloģiskās daudzveidības Nacionālās programmas ieviešana: institūciju attīstība un kvalifikācijas celšana Latvijā”, kur apmācību programmas tika veidotas balstoties uz Dabas aizsardzības pārvaldē strādājošo darbinieku vajadzībām, lai ņemot vērā Dānijas un Latvijas ekspertu pieredzi vides, dabas aizsardzības jomā un projektu vadības jomā, varētu pilnvērtīgāk organizēt jaunās iestādes darbu. Kā piemēru var minēt mācību semināru par projektu sagatavošanu un vadību izmantojot LFA (*Logical framework analysis*) metodiku.

2002. gada oktobrī astoņi Pārvaldes darbinieki piedalījās pieredzes apmaiņas braucienā uz Dāniju un Zviedriju, lai iepazītos ar šo valstu valsts un pašvaldību dabas aizsardzības institūciju darbu un pieredzi.

Tā kā braucienā piedalījās arī pārstāvji no VARAM, Valsts meža dienesta un minētā projekta, tad bija iespēja nodibināt personīgus kontaktus ar šo iestāžu darbiniekiem un iepazīties ar viņu pieredzi un līdzšinējo veikumu.

Mācību vizītes laikā tika apmeklētas vairākas *Natura 2000* un Ramsāres konvencijas vietas - Vaterna un Tokerna ezeri Zviedrijā, kā arī Omberga kalns un Dānijas lielākā Ramsāres vieta - Vadenas jūras piekraste, kas paisuma-bēguma ūdens līmeņa svārstību dēļ ir nozīmīga daudzziem, ar seklūdeņiem saistītiem, dzīvniekiem. Iepazīstoties ar šīm teritorijām, tika iegūta vērtīga pieredze kā izstrādāt dabas aizsardzības plānus, kā teritorijas tiek apsaimniekotas, kādas izmaiņas bijušas nepieciešamas likumdošanā, kā arī par informatīvo darbu ar iedzīvotājiem.

Dalībnieki iepazīnās ar vairākām dabas teritorijām gan Zviedrijā, gan Dānijā, kurās tiek veikta dabas apsaimniekošana. Apsaimniekošanas mērķis ir atjaunot vai saglabāt šo teritoriju bioloģisko vērtību un dabas daudzveidību. Kā apsaimniekošanas piemēri tika apskatīta gan izlases cirte mežos, gan lielo zālēdāju izmantošana pļavu biotopu uzturēšanā, gan upju krāču un meandru atjaunošana u.c. Pieredzes apmaiņa šo pasākumu īstenošanā varētu būt īpaši svarīga Latvijas apstākļos, kad lielākajai daļai ĪADT apsaimniekošanas plāni vēl tikai tiek veidoti vai atrodas to darbības sākuma stadijās. Tā kā Pārvalde nodarbojas ar dabas aizsardzības plānu izstrādi un to ieviešanas uzraudzību, tad vizītes laikā gūtā pieredze ļauj šo darbu veikt daudz efektīvāk.

Lekcijās un tikšanās reizēs ar valsts un pašvaldību pārstāvjiem Pārvaldes darbinieki iepazīnās ar Zviedrijas un Dānijas likumdošanas aktiem, kas saistīti ar dabas aizsardzību, kā arī ar to praktisko pielietojumu – zemju maiņu, kompensāciju izmaksām un teritorijas aizsardzības statusa noteikšanu.

2002. gadā Dabas aizsardzības pārvaldē ir uzsākta bibliotēkas veidošana, kur speciālistiem ir pieejama nepieciešamā profesionālā literatūra.

6. Prognozes un plāni nākamajam gadam

Lai paaugstinātu Dabas aizsardzības pārvaldes administratīvo kapacitāti un darbinieku profesionālo līmeni, 2003. gadā plānots turpināt iesaistīties projekta „Bioloģiskās daudzveidības Nacionālās programmas ieviešana” aktivitātēs, kas galvenokārt vērstas uz to, lai stiprinātu institūciju darbību un celtu valsts pārvaldē strādājošo kvalifikāciju dabas aizsardzības likumdošanā un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanas pasākumu organizēšanā.

Viens no galvenajiem Pārvaldes uzdevumiem 2003. gadā ir iesaistīties *Natura 2000* tīkla veidošanas procesā, pārņemot Dānijas valdības finansētā projekta „Latvijas īpaši aizsargājamo teritoriju sistēmas saskaņošana ar EMERALD / NATURA 2000 aizsargājamo teritoriju tīklu” darbības rezultātus.